

كۆرەشم نەبووايە ئەوكات ھېندە خە فەتم نەدە خوارد. «
پىرە پىياۋىك كە بە باۋكى محەمەد خۇى ناساند، بەمچۆرە
دەردەدل دەكات و دەلىت: «تەمەنم گەيشتە ۷۰ سال و
باۋكى دوو كچ و سى كورم، لە كاتى گەنجىتيدا رەنجى
زۇرم بۇ ژن و مندالەكانم كىشاۋە، كە پىر بووم و تواناى
پارە پەيدا كىردنم نەما فرىياندامە بەر دەرگە، خوا خېرى كورە
كورەكەم بنووسى كە لە ئەلمانىايە و شوقىيەكى لىرە ھەيە،
ئىستا لەناو شوقەكەى ئەو تەنيا و يىكەس رۇژانى تەمەنى
پىرىم بەرىدەكەم، لە نىو چوار دىواردا تووشى خەمۇكىيەكى
سەخت بووم، لەو دەترسم بىرم و لاشەكەم بۇگەن بىت و كەس
پىم نەزانى».

گولالە پشدرى كە سالانىكى زۇر وەكو پەرستار لە
نەخۇشخانەكانى تايبەت بە پىران لە ئەمستەردام كارى
كردوو، ھېما بۇ ئەو دەكات كە لە پىرۆسى پىرىدا
ھەندىك گۇرانكارى دىتەناراو لە گەشەكردنى مرۇقدا،
كە زۇربەيان بەرەو پاشەوچونىان نىشان دەدات، بەلام
دەتواندىت كار لەسەر ئەو گۇرانكارىيەنى كە دىتەناراو
بكرىت، تاكو ژيانىان بە شىۋەيەكى ناسانتەر لەوۋى كە ھەيە،
تېپەرېت، ھىماى بۇ ئەو ش كىرد كە قۇناغى پىرى لە
تەمەنى سەرووى ۶۵ سالى دەست پىدەكات، لە بەرىكردنى
تەمەنى پىرىدا گۇرانكارى زۇر لە ژيانىاندا پرووى دەدات
و ئەو رېگەى ھەموو مرۇقېكە ئەگەر بە نىسىبى بىت
بەو قۇناغەدا تېپەرېت، زۇربەى پىران بە سەرکەوتوانە ئەو
قۇناغە تىدەپەرېنن و خۇيان لەگەل بارودۇخەكە دەگونجىنن،
ئەو لە ئەنجامى توپزىنەوۋەيەكى زانستىدا دەرکەوتوۋە.
ۋەك گولالە پشدرى باسىكرد توپزەران قۇناغى پىرى بە

لە توپزىنەوۋەيەكى پزىشكانى بېسەنور ئاشكرا كراۋە كە پىش
گەيشتە بە تەمەنى بىج ئومىدى، نامارى خەمۇكى لە
ئافرەتانا زىاترە لە پىياۋان، بەلام لە تەمەنى خانەنشىنى،
يان پەككەوتنى پىياۋان بە ھۆى گوشارى زۆرەو لە
پىياۋاندا زىاتر دەبىت - وەكو چارەسەرى نەخۇشى، خەرجى
ژيان، دابىنكردنى شوئى نىشتەجىبون كە ئەمانە دەبە
ھۇكارىك بۇ ئەۋى پىياۋان لەو تەمەندا زىاتر تووشى
خەمۇكى بن. لە تەمەنى بەسالاجوويىدا نامارى خەمۇكى
ھەردوۋ رەگەز تا رادەيەك وەكوۋ يەكە، بەلام خەمۇكى لەو
بەسالاجوۋانەى لە خانەى بەسالاجوۋاندا دەژىن ۷۰٪ زىاترە
لەو بەسالاجوۋانەى لەگەل خىزانەكانىان دەژىن. ژمارەيەكى
زۇر لەو بەسالاجوۋانەش بە ھۆى گوشارى ئەندامەكانى
خىزانى خۇيان، جگە لە خەمۇكى تووشى چەندىن نەخۇشى
دەروۋنى دەبن. يەكېك لەو ئافرەتانا دەلىت: «چوار كچم
لەسەر يەك بوو، خۇم و مىردەكەشم ئاۋاتى ئەۋەمان دەخواست
كوپرىكمان بىج، شىخ و سەيد و مەلا نەما داۋاى دوعاى لى
نەكەم، داجار خوا كوپرىكى پىداىن و ناومان نا شوان، بەلام
بريا ھەر كورم نەبووايە.» ئەو ئافرەتە تەمەن ۶۵ سالەيە
كە خۇى بە فاتمە رەسول دەناسىنېت، لە درىژەى قسەكانىدا
بە گرىانەۋە دەلىت: «كاتىك مىردەكەم تووشى نەخۇشىيەكى
گران بوو، كەوتە جىگە و كورەكەمان رۇژىك بە فىلى دكتور
و بردنە توركىا پەنجەمۇرى پىكرد، داۋاى مردنى باۋكى
ئەوكات زانىمان خانوۋەكەى خستۆتە سەر ناۋى خۇى و
پاشان بەو پەرى بېرەمىيەۋە منبىشى دەرکرد، ئىستاش من
بەم تەمەنەۋە لە سىبەرى زاۋا لەلاى كچە بچوۋكەكەم دەژىم،
رۇژى سەدجار خۇزگە بە مەرگ دەخۋازم دەلىم بريا ئەو

بەسالاجوۋان بەھۆى تەنيايەۋە لە قەيرانىكى گەورەى دەروونىدان

زۇربەى ئەو ئافرەت و پىاۋە بەسالاجوۋانە كاتىك فرمىسك لە چاۋەكانىاندا قەتسى
دەبىت، كە باسى بىرەۋەرىيەكانى خۇيان دەكەن، بەردەوامىش گلەيى لە كەسوكارى
نزىكىان دەكەن، بەۋەى كە بەرامبەريان بىۋەفايى دەنوۋىنن و جگە لەۋەى قەرەبوۋى ئەرك
و ماندوۋبوۋنى پابردوۋىان نەكردوۋەتەۋە، بەلكو زۇرجار لە مالەۋمەش دەريان دەكەن،
ۋەك دلنەۋايىەك بۇ بەسالاجوۋان نەتەۋە يەكگرتوۋەكان رۇژى اى تشرىنى يەكەمى ۋەك
رۇژى جىھانى بەسالاجوۋان دەستنىشان كىدوۋە .

گولان: كۆمەلەيەتى

ياخود توشى لەبىرچونەو دەيىت. ياخود ئەگەر مەراقىكى گەورەي ھەيىت ۋەكو مردنى ھاۋزىنەكەي لەوانەيە ئەويش بەرگە نەگىت ۋ كۆچ بكات. ھاۋكات گەشەي شوناسى لاي ئەوان لاواز دەيىت. زۆرىەي بەساللاچوانىش خىزايى ۋەرگرتنى زانىبارى ۋ راگرتن لە مېشكىياندا بۇيان زەحمەت دەيى، بۇيە ئىمەي گەنجتر پىۋىستە لىيان تى بگەين ۋ بە گۆرەي پىي ئەوان برۆين ۋ شەفافتەر ۋ بە دەنگى تۆزىك بەرزتر بۇ ئاسانكارى لە باش بىستىيان گەفتوگۇيان لەگەل بگەين. پىۋىستە سەبرمان ھەيى بەرامەريان ۋ دووبارەكردنەۋەي بەيان ۋ وتەكانيان ھىچ كىشە نىيە ۋ بەلكو باشتەرە بۇيان، چونكە بەشى راگرتنى زانىبارى لە مېشكىدا لاواز دەيىت ۋ ناتوانىت ئەۋە قسەيەي كە بەۋ زوانە گۆبىستى بوۋە، راىگىرت ۋ لە يادى دەچىتەۋە. ئەۋە گەورەترىن كىشەي زۆرىەي پىرانە. تەنانەت جارىۋايە بە يەكجارى ناتوانن زانىبارى نوئ لە مېشكىدا رابگرن، بەلام لە زۆرىەي كاتدا بەشى راگرتنى زانىبارى درىژماۋە ۋاتە كۆنەكان دەمىننەۋە. ئەۋەش جىگەي سەرسوپمانە كە بەساللاچوان دەتوانن شتە بچوۋكەكانى ۱۰ ياخود ۲۰ سال پىشتىرش بە ياد يىننەۋە لە حالەتەيكا پىشتەر نەياتتوانىۋە .

سەر دوو قۇناغدا دابەش دەكەن، كە برىتىن لە: قۇناغى پىرى زوۋرەس، ۋاتە لە نىۋان تەمەنى ۶۵ تاكو ۷۵ سال. لىرەدا ئەوان بارى تەندروسىتيان تا رادەيەك باشە، ھەرۋەھا بارى دارايىشيان باشە، بۇ نمونە كەلك لە موۋچەي خانەنشىنيان، ياخود لە پاشەكەوتيان ۋەردەگرن، جموجۇلى رۆژانەيان ھەيە ۋ تا راددەيەك كاروبارى رۆژانەي خۇيان ھەر خۇيان ئەنجامى دەدەن ۋ نەبوۋنەتە ئەرك بەسەر كەسدا. دووم قۇناغى دواپىرىيە ۋ لەۋ قۇناغدا تەمەن گەبىشتۋتە ۷۵ ۋ سەرۋوت لىرەدا بەساللاچو كەمتر چالاكە ۋ كىشە جۇراۋجۇرەكانىشى زياترن، ئەوان لەۋ قۇناغدا زياتر پەيوەست بە دەۋرۋوبەرن ۋ ئەركەكانى خۇيان ناتوانن بە ئەنجام بگەينەن. لەۋ قۇناغدا پىرۋسەي پىرى لەوانەيە كت ۋ پر بگۆرپت، ۋاتە لەناكاۋ نەخۇشىيەكى بەھىز بگىرت

پەيۋەستىبۇن بە ئەوانە كە زۇر پىيى دلتەنگ دەبن كەسىكى تر بۇ نمونە بىنانباتە سەرئاو و يان خواردينكى لە پىش دابىنن كە لەوانەيە ھەر بە دلئىشى بەنيت. ھەندىك جارىش وەكو مندال مامەلەي لە گەلدا دەكرىت و دەكەونە گىتوگۇ لە گەلدا، ئەوان بەو جۇرە رەفتارە دلتەنگ دەبن، چۈنكە سالانىك ئەوان نامۇزگارى لەوان گەورەتريشيان كىردووه. ئىستا بەداخوھە ھەتا لە كوردستانىشدا ھەلسوكەوت لە گەل بەسالانداچو لە لاين كەسانى دەورەيەرى گۇراو، بۇ نمونە پرس وراكردن پىيان كەمتر بۇتەو، ياخود نەماو، ئەوش پىماويە ھەلەيەكى گەورەيە، چۈنكە بەسالانچوان گەنجىنەي ئەزمونەكانن و ژيانى سەركەوتوش برىتتەيە لە تىكەلەي ئەزمون و زانستى نوئ، ئەزمونىش كىلىلى سەركەوتنەكانە.

د. ساكار ئەلمودەريس مامۇستاي زانكۇ لە كۆلپىزى ناداب زانكۇي سەلاھەدين، سەبارت بە ھەمان پرس دلئىت: «ئەم مەرقانە كاتى خۇي پىشەنگ و تەندروست و كاريگەر بوون لە كۆمەلگە، ئىستاشا كە ئەم كاريگەرىيەيان نەماو، بۇيە ھەست بە تەنبايى و نانومىدى دەكەن. ھەست دەكەن ئەوان مەرقى نائەكتىقن لە كۆمەلگە و بوونەتە مەرقىكى بارگران لەسەر خانەوادەكانيان، بۇيە چارەسەرى ئەم حالەتە بەراي من خۇي لە گىرنگى پىدانى بىچ پايانى ئەم جۇرە مەرقانە دەبىنئەتەو كە بە چەند خالىك پوختيان دەكەمەو».

۱- سەردانى كىردىيان رۇژانە، يان ھەفتانە و پىۋەندى كىردن بە مۇبايل ھەموو رۇژىك.

۲- دابىنكردى كات بۇيان اتا دانىشتن لە گەلەيان، ياخود گۇپراگرتن لىيان.

۳- گۇپراگرتن لە داھىنانەكانيان لە ژيان، ھەرچەندە كەمىش بىت .

۴- قىبولكردنى خوى تەنانەت ناخۇشيان ھەتا ئەگەر لەسەر جىسابى ئارەزوۋەكانمان بىت.

گولالە پشەرى كە پىپۇرە لە بواری پىداۋىستىيەكانى بەسالانچوان و بە شىۋەي ئەكادىمى توژىنەوئى لەسەر كىردووه، باسى گۇپرانكارىيەكانى جەستەي لە بايلۇجىدا دەكات و دلئىت باشچونەوئى جەستە لە تەمەنى نىوان ئەو گۇپرانكارىيە زۇر بە خىراترە. بۇيە پىۋىستە رەچاوى ھەندىك خال و كەموكۇرى لە بەسالانچوان بكرىت، وەكو لاوازبۇونى بىستىن و دىتن و ...ھتە. نمونەشى بەو ھىناوھ كە رىژىيەكى زۇر لە ئافرەتان و ھەتا پىاوانىش توشى ئىسكەنەرمە دەبن. لە ژاندا دواي تەمەنى نىكەي ۳۵ سالى دەستپىدەكات، بۇيە پىۋىستە رەچاوى ئەو بكرىت كە ئەوان پىارپىزىن لە كەوتن و بەركەوتنى ھەر شتىك كە نازارىان پىچ بگەيەنيت، چۈنكە ئەوان زووتر ئىسكەكانيان دەشكىت. لە ھۆلەندا دواي تەمەنى ۵۰ سالى بۇ ھەردوو رەگەز واتە ھەتا بۇ پىاوانىش ھەندىك رەچاوكردنى خال ھىيە كە پىشنىياز دەكرىت بۇ پىشكىنى ئىسك و چارەسەرى. ھەروھە ئەوان بەردەوام نىسەكانيان بە ھۆي سووران و نەمانى جومگە توشى نازار و رەقبۇونى جومگەكان دەبن و ناتوانن خۇيان باش و بە خىرايى ھەلسوورپىن و يان پىرۇن. بۇيە پىۋىستە لەو بارودۇخەيان تى بگەين و زىياتر دەرفەتيان پىبىدىت و بە پىيى ئەوان پىرۇين و ئەوان بە نامىرى باش و گونجاو وەكو گۇچان بچوئىن. ھەروھە ئەگەر گىتوگۇ ھىيىت لە نىوان دوو، يان چەند كەسىك و بەتايىبەت ئەگەر روويان لە ئەو بىت، وا دەزانج باسى ئەو دەكەن و دەكەوتە گومانكردن و دلگرانى و ھەستى پىرپىزىكردن و دەرنەنجامدا بىتمەنەيى بە خۇ دروست دەبىت. سەبارت بە گۇپرانكارى سىكسىيىش لە بەسالانچواندا گوتى: «لە كۆمەلگەدا وا باوھ دەلئىن پىران ئەو ھەستەيان نامىنيت، يان دەلئىن تازە ئەو ھەستەيان بۇ چىيە؟ بەلام دىاركرارە كە ۴ لەسەر ۵ ژن يان پىاوى تەندروست دواي تەمەنى ۶۵ سالىش ھەر ئەو ھەستەيان چالاكە.» ھاوكات جەختى لەوھ كىردووه كە «لە سەردەمى ئىستادا جۇرى ژيان گۇراوھ و مەرقەكانىش گۇراون و گەنجەكان ھەولەدەن ژيانىك بۇ خۇيان دروست بەكەن و زۇر جار دايك و باوكيان بەجج دەھىلن، ھەروھە داپىرە و باپىرەكانيان بەسەر ئاكەنەوھ. ئەوان زىياتر ھەزىان لە ناو ژىنگەيەكى ئارام و لە نىوان مندالەكانيان و نەوھەكانى خۇيانە. پىۋىستە رەچاوى ئەو خالە بكرىت، ئەو ئەگەر بە ياساش ئەبىت، بەلام ئەركى مەرقى و ئەخلاقى و شەرعىيە.» گوتىشى: «من ژنى پىرم بىنىوھ، زۇرىش ھەزى لە چاي بوو، بەلام بە ھۆي ئەوھى كە نەبىتە ئەرك بۇ بردنە تەوالىت، نەبخواردۇتەوھ، دەرنەنجام توشى پىسبۇونى مىزىلدىن بووھ و زۇر نازارى چىشتوھ. ئەوان لەوانەيە بە ھۆي لەدەستدانى مەتەنە بە خۇيان و بە جەستەيان زۇر توورە بن و لە خۇ بىزار بن و بەھانە بە ھەر رووداۋىكى بچوك بگرن، بەلام ئەو لە ئانومىدىيانە و ترس لە داھاتوويان و

نەتەوھ يەكگرتوھەكان لە رۇژى
۱۴ كانوونى يەكەمى سالى
۱۹۹۰دا لە كۆبوونەوھەيەكى
گىشتىي خۇيدا، رۇژى اى تشرىنى
يەكەمى وەك رۇژى بەسالانچون
دىارى كىرد. ئەوھش بەو ئامانجە
بووھ كە ئەو چىنە ماندووه
قەرەبووى زەھمەت و ئەركى
رابردوويان بكرىتەوھ

دەبى ئىمەي رۇئەكانى
بەسالانچوھەكان، مندالەكانى
خۇمان قىر بەكەين كە چۇن رىز
لەمەرقى بەتەمەن بگرن، دەبى
مەبدەئى رىزلىنن و بەنرخ
راگرتنى بەسالانچو لە مېشىكى
مندال بچەسپىندىت، بۇئەوھى
كە خۇمان بەتەمەن بووين،
ئەوھى چاندوومانە بىدوورپنەوھ

بەسالاچووان گەنجىنەي
ئەزمونەكانن و ژيانى
سەرگەوتوش بىرىنچىيە لە
تېكەلەي ئەزمون و زانستى
نوي، ئەزمونىش كىلىي
سەرگەوتتەكانە

ژنى پىر ھەيە، زۆرىش ھەزى
لە چاي بوو، بەلام بە ھۆي
ئەھوي كە ئەيىتە ئەرك بۆ
بەردنە تەوالىت، ئەيخواردۆتەھە،
دەرنەنجام توشى پىسبونى
مىزندان بوو و زۆر نازارى
چىشتووھ

مىندالەكانى خۆمان فېر بەكەين كە چۆن رېژ لەمرۆقى
بەتەمەن بگرن، دەبى مەبەدنى رېژلېنان و بەنرخ راگرنتى
بەسالاچو لە مېشكى مىندال بچەسپىندىت، بۆئەھوي كە
خۆمان بەتەمەن بووين، ئەھوي چاندوومانە بىدوورينەھە.

لە كۆتايى ئەم راپۆرتەدا ماوھ بگوتى تا ئىستادا نامارىكى
فەرمى لەسەر ژمارەي بەسالاچووان لە ھەرىكى كوردستان
لە بەردەست نىيە، خانەي بەسالاچووان بە پىي ياساي خۆي
بۆ پىاوان سەرووي ۶۰ سال وەك بەسالاچو دەناسرېت و
بۆ ژنان سەرووي ۵۵ سال بەسالاچو دادەنرېت. تەنانت
لە ھەرىكى كوردستان ياسايەكى تايبەتې بۆ بەسالاچووان
بوونى نىيە، بەلام پەرلەمان پەرۆھياسايەكى بەدەستەويە
بە ناوي پەرۆھياساي دەستەبەرى كۆمەلەيەتې، ئەو
پەرۆھياسايە چىنى بەسالاچووانىش لە خۆ دەگرېت. لە
شارى ھەولېرىش تەنيا يەك خانەي تايبەت بە بەسالاچووان
ھەيە، ئەو خانەيە سەر بە وەزارەتى كاروکاروبارى
كۆمەلەيەتېيە لە ۲۰۱۱/۵/۲۴ دامەزراو، نزيكەي ۷۰
بەسالاچو لەخۆدەگرېت، سى مەرجى وەرگرنتى ھەيە،
يەكەم دەبىت خەلكى ھەرىكى كوردستان بىت، دووم دەبىت
پىا و لە ۶۰ سال تىيەر بوويت و ئافرتىش لە ۵۵ سال و
سىيەم ناكىت ھىچ نەخۆشىيەكى گواستراوھى ھەيىت.

نەتەھە يەكگرتووھەكان لە رۆژى ۱۴ كانوونى
يەكەمى سالى ۱۹۹۰دا لە كۆبونەويەھىكى
گشتىي خۆيدا، رۆژى ۱۵ تشرىنى
يەكەمى وەك رۆژى بەسالاچووان ديارى
كرد. ئەوھش بەو ئامانجە بووھ
كە ئەو چىنە ماندووھ
قەرەبووي زەحمەت و
ئەركى رابردوويان
بكرىتەھە.

۵- دەبى ئەو كارانە بەكەين كە دەبىتە مايەي دلخۆشيان،
وەك ئامادەكردنى خواردىنكى خۆش كە ھەزىان لىيەتې،
جلىكى جوان بە ديارى، يارمەتې دارايى و...ھتد.

۶- ھاوبەشى كردنى ھەندى شت لە گەلېان، بۆ نمونە
پىكەھە چوونە دەروھە بۆ باخچەيەك، كافىيەك، سەيركردنى
تىقى، گۆيگرتن لەو گۆرانىيە كۆنانەي كە ھەزىان لىيە و
ھتد.

۷- دەبى بەبەردەوامى ئەو ھەستەيان پى بەرېت كە ئەوان
گرنگن لە ژيانى رۆلەكانيان، بۆ نمونە لەھەندى شت
بە گۆيان بكرىت، نەسپەتەكانيان بەھەند وەربىگىرېت،
دەرفەتەيان پى بەرېت بۆ دەپرېنى بىرو بۆچونيان .

۸- دەپرېنى سوپاس و پىزانىن بۆيان دەرھەق بەو ھەموو
كردارەھى كە بۆ رۆلەكانيان ئەنجاميان داوھ.

۹- پىدانى سۆز و خۆشەويستى زۆر گرنگە بۆيان، وەك
لەباوھش كردن و ماچ كردنى دەست و نىوچاوان و پىكەنىن
بەروويان و سوعبەت كردنى سنووردار لە گەلېان، كە بەداخەھە
لە كۆمەلگەي ئىمەش ئەوھ كەمبايەخ بووھ.

۱۰- دوور بوون لە رووگرژى و ھاوار و توورپەبوون
بەرامبەريان.

۱۱- گۆيگرتن لە گەلەيەكانيان لە ناخۆشى و خۆشىيەكانيان،
ھەتا ئەگەر باسەكان دووبارەبىت.

۱۲- داينكردنى ھەموو پىداويستىيەكانيان و يارمەتيدانيان
بۆ جىيەجىكردنى.

۱۳- پركردنەھوي كاتى بەسالاچو بەكارى بەنرخ، وەك
ھاندانى بۆ چوونە مزگەوت، يان گەشتكردن، كرىنى كىتېب
بەتايبەتې بۆ ئەوانەي خويندەوارن، يان كرىنى ئامىرى
وەرزشى بۆ ئەھوي لەمال وەرزش بەكەن .

۱۴- گرنگيدان بە پاكوخاويىنى بەسالاچوھەكان، وەك
جلوبەرگ و ژوورەكانيان.

۱۵- لە كۆتايى دەبى ئىمەي رۆلەكانى بەسالاچوھەكان،

خزمەتگوزارە، ئەو لە گەڵ چەند ژینکی دیکە کاردەکات و نامازە بەو دەکات کە جگە لەوێ لەدەرەوێ کار دەکەن، لە مالهۆش سەرباری ئەو هەموو ماندوووبونە دەبێت خزمەتی منداڵەکانیان بکەن و خواردن ئامادە بکەن.

ئەو ژنە گەیی ئەوێ هەبێ کە مووچەکیان کەمە و بەشیان ناکات، هاوکات دەبێت «لەبەر ئەوێ بروانامەمان نییە، لە هیچ دەزگایەک دانامەزین». سارا رایوایە کۆمەڵگەیی ئێمە تا ئێستا بە چاوی رێژەو سەیری ئافەتی کارکەر ناکات، هەربۆیەش تا ئێستا هاوسەر و کۆسوکاری هەزناکەن کار بکات، خەمیش لەو دەخوات کە زۆرجار تووشی توانجیلدان بوو، بۆیە بە نینگەرانییەو دەبێت: «هەندیک جار داوای کاری نابەجێمان لێ دەکەن، وا هەست دەکەن ئەوێ لەدەرەوێ کاربکات، کەسی خراپە، بەلام کارکردن لە دەست پانکردنەو بەشترە».

سازان مەجید تەمەنی ۲۹ سالا و وەك خۆی باسیکرد، ماوێ چوار سالا بە مووچەیی ۴۰۰ هەزاردینار لە کێلگەییەکی پەلەوێر کاردەکات، ئەو ژنە نامازە بەو دەدات کە لە داوی کۆچی داوایی هاوسەرکەیی کەس نەبوو ژیانی منداڵەکانی بگرتتە ئەستۆ، بۆیە ئەو کارەیی بۆ خۆی هەلبژاردوو، سازان ئەو دەخاتەرۆو کە رۆژانە زیاتر لە دە کاتژمێر کاردەکەن و

«هاوسەرکەم کرێکاربوو، لەخانووێهەکی کرێدابووین، بژێوی ژیاومان زۆر دژواربوو، هەوڵی دامەزراندنمان دا، بەلام بۆیان نەکردم، ناچار بیرم لەدانانی دوکانیک لەبەر دەمی مالممان کردوو»، ئەو قسەیی سومەیی ئەحمەدی تەمەن ۳۰ سال بوو کە لە گەرەکەکی خۆیان دوکانیکیی بچووکی دانوو. ئەو سەرەتا باس لەو دەکات کە هەموو ئاواتی ئەو بوو خۆیندن تەواو بکات، بەلام باوکی لەپۆلی شەشەمی بنەرەتی دەریدەهینی و بەشوو دەدا.

سومەیی نامازە بەو دەدات کە سەرەتا بۆ دانانی دوکانی بەردەم مالهەکی هاوسەرکەیی رازی نەبوو، بەلام کە هەست دەکات باری سەرشارنی سووک دەبێت، خۆیشی یارمەتی دەدات، ئەو ژنە گەیی لە عەقڵییەتی کۆمەڵەیی هەبێ، بەوێ کە «رێژ لەکارکردنی ئافەت ناگرن». گوتیشی: «لە ژیاندا بیرم لەو کارە نەدەکردوو، خەونم و ئاواتم زۆر بوو، دەویستت خۆیندن تەواو بکەم، بەلام باوکم لەو ئاواتەم دووری خستەو و بە تەمەنیکی زوو بە میردی دام و هەزاریش بەو درددی گەیاندم. ئەگەرچی شوکر بۆ خوا لە پیاوێکەم رازم و ژیاوەکەمان پیکەو بەرپۆه دەبین و هەموو هەولیکمان ئەوێهە منداڵەکانم لە خۆیندن بێش نەبن».

سارا مازن تەمەنی ۲۸ سالا و لە یەکیک لە سوپەرمارپکێتەکان

ئەو ولاتانی یاسا
پیشه‌سازییان لە ئۆتۆکەدا،
دەسلاتی ژن و پیاو بە
یەکسانی سەیر دەکریت و
پیکەو بوونەتە بەشیک لە
داهاتی نەتەوویی

هەندیک جار داوای کاری
نابەجێمان لێ دەکەن، وا هەست
دەکەن ئەو ئافەتەیی لەدەرەوێ
کاربکات، کەسیکی خراپە

ئافەتانی کارمەند و کرێکار باسی ئارێشەکانی خۆیان دەکەن

بە بەراورد لەگەڵ سالانی رابردوو، ئێستا رێژەییەکی زۆری ئافەتان لە دەرەوێ مالهەکانیان کاردەکەن، لەگەڵ ئەوەشدا ئافەتان ئارێشەیی تاییبەت بە خۆیان هەبێ و نایشارنەو کە بەهۆی کارکردنیانەو تووشی چەندین گرفت و ئاستەنگی کۆمەڵەیی دەبنەو، توێژەریکیش رایوایە گۆرانکاری ئابووری و کۆمەڵەیی وایکردوو کە ئافەت شانەشانی پیاو کار بکات، هاوکات بە پۆیستی دەزانیی کە ریکخراوەکانی حکوومی و ناحکوومی و هەموو میدیاکان لە سەر گۆرینی روانگەیی کۆمەڵە بەرامبەر بە پیکە و دەسلات و کارکردنی ئافەت کاری جددی بکەن.

گولان: كۆمەلەيەتى

ماناي دەست والابوونى ئافرەتە و ناتوانى خۆى بەتابىەتى لەدەستدرېژىيەكانى پياوان پيارېزى. ھەرۋەھا كارکردنى ئافرەت بە بېھېزى پياويش دەزاندىرى، ئەمەش دەبىتە مايەى دروستبوونى كېشە كۆمەلەيەتتېيەكان. «سوارە زياتر گوتى: «ئىستئا ئافرەت لەھەموو دەزگا، رېئخراو و فەرمانگە حكومىيەكان زۆرتىرىن رېژدىيان تېدايە، كارەكانىش بەئاسايى بەرپۆە دەچىت، ئەمەش بۇ سەختى بارودۇخى ئابوورى و قورسىى بژپۆى ژيانى ئەم ولاتە دەگەرېتتەو، بۇيە كارکردنى ئافرەت بۇتە شتېكى ئاسايى».

كارەكەشيان لە رووى تەندروستىيەو تىرسناكە، لەگەل ئەوەش ئەگەر رۇژنىك مۆلەت وەرىگرن، رۇژانەكەيان دەپرن، ئەو گەلەبى ئەوە دەكات كە ئەوان شان بەشانى پياو كارەكەن، كەچى مووچەكەى پياوەكان زياترە، بۇيە دەلېت «ئەوە غەدرە و كارى من نىيە بەو شىۋىيە ئىش بىكەم، بەلام چى بىكەم، كەس نىيە ژيانى ئەو دوو مىندالەم دابىن بىكات».

سوارە نامىق، كۆمەلەئاسە و ئامازە بەو دەكات كە لەو ولاتانەى ياسا و پىشەسازىيان لە لوتكەدايە، دەسەلاتى ژن و پياو بە بەكسانى سەير دەكرېت، لەبەرئەوەى ئەوانىش بەشىكەن لە ھىزى ولات و بوونەتە بەشىكەن لە داھاتى نەتەوئەبى، بەلام بە قسەى ئەو لە كۆمەلگەى كشتوكالىدا باوكسالارى

و دابونەرىت بەسەر خىزاندا زالە و چىگەى ياساكانى مەدەنى و مرۇفايەتى گرتۆتەو، ئەوانەش بوونەتە لەمپەر لەبەردەم كارکردنى ئافرەت، لەبەرئەوەى «تېروانىنى و لەلەى پياوەكان دروستبوو، كە چوونە دەرەوەى ئافرەت

